

31991L0440

24.8.1991

EUROOPA ÜHENDUSTE TEATAJA

L 237/25

NÕUKOGU DIREKTIIV,

29. juuli 1991,

ühenduse raudteede arendamise kohta

(91/440/EMÜ)

EUROOPA ÜHENDUSTE NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Majandusühenduse asutamislepingut, eriti selle artiklit 75,

võttes arvesse komisjoni ettepanekut, ⁽¹⁾

võttes arvesse Euroopa Parlamendi arvamust, ⁽²⁾

võttes arvesse majandus- ja sotsiaalkomitee arvamust ⁽³⁾

ning arvestades, et:

ühenduse transpordisektori tihedam integreerimine on siseturu oluline osa ja raudteed on omakorda ühenduse transpordisektori tähtsaimaid osi;

tuleks suurendada raudteesüsteemi tõhusust ja raudteesüsteem konkurentsituruga integreerida, võttes arvesse raudteede eripära;

raudteetranspordi tõhusaks ja teiste transpordiliikidega konkurentsivõimeliseks muutmiseks peavad liikmesriigid tagama, et raudtee-ettevõtjatele antakse iseseisva ettevõtja staatus, mis võimaldab neil äritegevust turuvajadustega kohandada;

raudteesüsteemi edasine arendamine ja tõhus majandamine muutuks lihtsamaks, kui transporditeenuste osutamine ja infrastruktuuri majandamine teineteisest eraldada; sellises olukorras on oluline, et kumbagi eespool nimetatud tegevust majandatakse eraldi ja neil on eraldi raamatupidamisarvestus;

raudteeteenuste majandamisel konkurentsi suurendamiseks, selleks et parandada kasutajatele pakutavaid mugavusi ja teenuseid, on asjakohane, et liikmesriikidele jääb üldine vastutus asjakohase raudteeinfrastruktuuri arendamise eest;

infrastruktuurikulutuste jagamise ühised eeskirjad puuduvad ja seepärast peavad liikmesriigid pärast infrastruktuuri majandajatega konsulteerimist nägema ette eeskirjad, milles sätestatakse, et raudtee-ettevõtjad ja nende rühmitused tasuvad raudteeinfrastruktuuri kasutamise eest; kõnealused tasud peavad vastama raudtee-ettevõtjate vahelise mittediskrimineerimise põhimõttele;

liikmesriigid peaksid eelkõige tagama olemasolevatele riigile või riigi kontrolli alla kuuluvatele raudteeveo-ettevõtjatele usaldusväärse finantsstruktuuri, hoolitsedes selle eest, et vajalikud rahanduslikud ümberkorraldused tehakse kooskõlas asutamislepingus sätestatud asjakohaste eeskirjadega;

liikmesriikidevahelise transpordi hõlbustamiseks peaks raudtee-ettevõtjatel olema vabadus moodustada rühmitusi teistes liikmesriikides asutatud raudtee-ettevõtjatega;

sellistele rahvusvahelistele rühmitustele tuleks anda infrastruktuuri kasutamise ja transiidiõigused liikmesriikides, kus need raudtee-ettevõtjad on asutatud, kellest rühmitused koosnevad, samuti transiidiõigused muudes liikmesriikides, kui see on vajalik asjaomaste rahvusvaheliste teenuste osutamiseks;

kombineeritud transpordi edendamiseks on asjakohane, et võimalus kasutada teiste liikmesriikide raudteeinfrastruktuuri tuleks anda rahvusvahelise kombineeritud kaubaveoga tegelevatele raudtee-ettevõtjatele;

tuleb moodustada nõuandekomitee, kes abistaks komisjoni ja jälgiks käesoleva direktiivi rakendamist;

seepärast tuleks nõukogu 20. mai 1975. aasta otsus 75/327/EMÜ (raudtee-ettevõtjate olukorra parandamise ning selliste ettevõtjate ja riikide vahelisi finantssuhteid reguleerivate eeskirjade ühtlustamise kohta) ⁽⁴⁾ kehtetuks tunnistada,

⁽¹⁾ EÜT C 34, 14.2.1990, lk 8 ja EÜT C 87, 4.4.1991, lk 7.

⁽²⁾ EÜT C 19, 28.1.1991, lk 254.

⁽³⁾ EÜT C 225, 10.9.1990, lk 27.

⁽⁴⁾ EÜT L 152, 12.6.1975, lk 3.

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA DIREKTIIVI:

I JAOTIS

Eesmärk ja reguleerimisala

Artikkel 1

Käesoleva direktiivi eesmärk on hõlbustada ühenduse raudteede kohandamist ühisturu vajadustega ja suurendada nende tõhusust:

- tagades raudtee-ettevõtjate sõltumatuse,
- eraldades teineteisest raudteeinfrastruktuuri majandamise ja raudteevee teenuste osutamise, kusjuures eraldi raamatupidamisarvestus on kohustuslik ning korralduslik või institutsiooniline eraldamine vabatahtlik,
- parandades ettevõtjate finantsstruktuuri,
- tagades liikmesriikide raudteevõrkude kasutusvõimaluse rahvusvahelistele raudtee-ettevõtjate rühmitustele ja rahvusvahelise kombineeritud kaubaveoga tegelevatele raudtee-ettevõtjatele.

Artikkel 2

1. Käesolevat direktiivi kohaldatakse raudteeinfrastruktuuri majandamise ja liikmesriigis asutatud või asutatavate raudtee-ettevõtjate raudteetranspordi suhtes.

2. Käesoleva direktiivi reguleerimisalasse ei kuulu need ettevõtjad, kelle tegevus piirdub üksnes linna- või linnalähiliinide või piirkondlike liinide teenindamisega.

Artikkel 3

Käesolevas direktiivis kasutatakse järgmisi mõisteid:

- *raudtee-ettevõtja* — eraõiguslik ettevõtja või riigi osalusega äriühing, kelle põhitegevus on osutada kaupade ja/või reisijate raudteeveo teenuseid, tingimusel et ettevõtja tagab ka veduriteenused,
- *raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja* — avalik-õiguslik asutus või ettevõtja, kes vastutab eelkõige raudteeinfrastruktuuri loomise ja hooldamise ning kontrolli- ja ohutussüsteemide eest,
- *raudteeinfrastruktuur* — komisjoni 18. detsembri 1970. aasta määruse (EMÜ) nr 2598/70, millega määratakse kindlaks määruse (EMÜ) nr 1108/70 I lisas esitatud raamatupidamis-

ruande vormide eri kululiikidesse märgitavad andmed, ⁽¹⁾ IA lisas loetletud üksused, välja arvatud viimane taane, mida käesoleva direktiivi kohaldamisel loetakse järgmiselt: "infrastruktuuriüksuse kasutatavad ehitised",

- *rahvusvaheline rühmitus* — vähemalt kahe eri liikmesriigis asuva raudtee-ettevõtja ühendus, kelle eesmärk on osutada liikmesriikide vahel rahvusvahelisi veoteenuseid,
- *linna- ja linnalähiliinid* — veoteenused, mis vastavad linna-keskuse või linnastu, samuti kõnealuse keskuse või linnastu ja seda ümbritsevate piirkondade vahelise transpordi vajadustele,
- *piirkondlikud liinid* — veoteenused, mis vastavad piirkonna transpordivajadustele.

II JAOTIS

Raudtee-ettevõtjate majandamise sõltumatus

Artikkel 4

Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed selle tagamiseks, et seoses majandamis-, haldus- ja sisekontrolliga haldus-, majandus- ja raamatupidamisküsimuste üle oleks raudtee-ettevõtjatel iseseisev staatus, mille kohaselt eelkõige nende varad, eelarve ja raamatupidamine on riigi omadest lahus.

Artikkel 5

1. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, et võimaldada raudtee-ettevõtjatel kohandada oma tegevust turunõuetega ja korraldada seda tegevust juhtorganite vastutusel, et pakkuda tõhusat ja asjakohast teenindust nõutavale teeninduskvaliteedile vastava madalaima võimaliku hinna eest.

Raudtee-ettevõtteid juhitakse kooskõlas äriühingute suhtes kohaldatavate põhimõtetega; see kehtib ka neile riigi poolt määratud avaliku teenindamise kohustuse ja nende avaliku teenindamise lepingute kohta, mille nad liikmesriigi pädevate asutustega sõlmivad.

2. Raudtee-ettevõtjad koostavad oma äriplaani, sealhulgas investeerimis- ja rahastamiskavad. Selliste kavade eesmärk on saavutada ettevõtte finantstasakaal ja muud tehnilise, ärilise ja rahalise juhtimise eesmärgid; samuti näevad nad ette eesmärkide saavutamise viisi.

⁽¹⁾ EÜT L 278, 23.12.1970, lk 1. Määrust on muudetud määrusega (EMÜ) nr 2116/78 (EÜT L 246, 8.9.1978, lk 7).

3. Raudtee-ettevõtjal peab riigi määratud üldiste poliitiliste suuniste raames ja võttes arvesse siseriiklikke kavu ja lepinguid (mis võivad olla mitmeaastased), sealhulgas investeerimis- ja rahastamiskavu, olema eelkõige õigus:

- moodustada koos ühe või mitme teise raudtee-ettevõtjaga rahvusvaheline rühmitus,
- kehtestada oma struktuur, ilma et see piiraks III jaotise kohaldamist,
- kontrollida teenuste osutamist ja turustamist ning määrata kindlaks nende hinnad, ilma et see piiraks nõukogu 26. juuni 1969. aasta määrust (EMÜ) nr 1191/69 liikmesriikide tegevuse kohta seoses avalike teenuste hulka kuuluvate kohustustega raudtee-, maantee- ja siseveetranspordis, ⁽¹⁾
- teha otsuseid töötajate, varade ja hangete kohta,
- laiendada oma turuosa, töötada välja uusi tehnoloogiaid ja teenuseid ning võtta kasutusele uuenduslikke juhtimisviise,
- alustada uut tegevust raudteega seotud valdkondades.

III JAOTIS

Infrastruktuuri majandamise ja vedude eraldamine üksteisest

Artikkel 6

1. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed selle tagamiseks, et veoteenuste osutamise ja raudteeinfrastruktuuri majandamisega seotud raamatupidamisarvestust peetakse eraldi. Ühele nimetatud tegevusaladest makstud vahendeid ei või teisele üle kanda.

Mõlema tegevusala raamatupidamises tuleb kõnealust keeldu arvesse võtta.

2. Samuti võivad liikmesriigid ette näha, et kõnealune lahus-hoidmine nõuab, et ühes ettevõttes luuakse selgepiirilised osakonnad või et infrastruktuuri majandab eraldiseisev üksus.

Artikkel 7

1. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed oma siseriikliku raudteeinfrastruktuuri arendamiseks, võttes vajaduse korral arvesse ühenduse üldisi vajadusi.

⁽¹⁾ EÜT L 156, 28.6.1969, lk 1. Määrust on viimati muudetud määrusega (EMÜ) nr 1893/91 (EÜT L 169, 29.6.1991, lk 1).

Liikmesriigid tagavad, et nähakse ette ohutusnormid ja -eeskirjad ning et nende kohaldamist jälgitakse.

2. Liikmesriigid võivad määrata raudtee-ettevõtjale või mõnele muule asutusele vastutuse raudteeinfrastruktuuri majandamise eest ja eelkõige kõnealuse majandamise tehniliste, äriliste ja rahaliste aspektide seisukohast vajalike investeerin-gute, hoolduse ja rahastamise eest.

3. Samuti võivad liikmesriigid, võttes arvesse asutamislepingu artikleid 77, 92 ja 93, määrata raudteeinfrastruktuuri-ettevõtjale eelkõige uute investeringute katmiseks rahastamise, mis on kooskõlas tema ülesannete, suuruse ja finantsnõuetega.

Artikkel 8

Raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja nõuab tema vastutusalasse kuuluva raudteeinfrastruktuuri kasutamise eest tasu, mille peavad maksma kõnealust infrastruktuuri kasutavad raudtee-ettevõtjad ja rahvusvahelised rühmitused. Pärast kõnealuse raudteeinfrastruktuuri-ettevõtjaga konsulteerimist näevad liikmesriigid ette tasu määramise eeskirjad.

Kasutustasu määramisel tuleb hoiduda raudtee-ettevõtjate vahelise diskrimineerimisest ja eelkõige võib seejuures arvesse võtta läbisõidetud maad, rongi koosseisu ning selliste tegurite nagu kiiruse, teljekoormuse ja infrastruktuuri kasutusajaga seotud erinõudeid.

IV JAOTIS

Finantsolukorra parandamine

Artikkel 9

1. Liikmesriigid peavad olemasolevate riigile või riigi kontrolli alla kuuluvate raudtee-ettevõtjatega looma asjakohase mehhanismi, et aidata vähendada selliste ettevõtjate võlgu tase-meni, mis ei takista usaldusväärset finantsjuhtimist, ja paran-dada nende finantsolukorda.

2. Selleks võivad liikmesriigid võtta vajalikke meetmeid, mis nõuavad selliste ettevõtete raamatupidamisosakondade raames eraldi seisva võlakustutusuksuse loomist.

Üksuse bilansi passivasse võib kuni võlgade kustutamiseni kanda kõik võlad, mis ettevõtja on võtnud nii finantsinvestee-ringuteks kui ka raudteevedudest või raudteeinfrastruktuuri majandamisest tulenevate ülemääraste tegevuskulude katmiseks. Tütarettevõtjate tegevusest tulenevaid võlgu ei pruugi arvesse võtta.

3. Abi, mida liikmesriigid eraldavad käesolevas artiklis nimetatud võlgade kustutamiseks, antakse kooskõlas EMÜ asutamislepingu artiklitega 77, 92 ja 93.

V JAOTIS

Raudteefrastruktuuri kasutamine

Artikkel 10

1. Rahvusvahelistele rühmitustele antakse infrastruktuuri kasutus- ja transiidioigus liikmesriigis, kus need raudtee-ettevõtjad on asutatud, kellest rühmitused koosnevad, samuti transiidioigused muudes liikmesriikides selliste rahvusvaheliste teenuste puhul, mis toimuvad nende liikmesriikide vahel, kus on asutatud kõnealuseid rühmitusi moodustavad ettevõtjad.

2. Artikli 2 kohaldamisalasse kuuluvatel raudtee-ettevõtjatel võimaldatakse võrdsetel tingimustel kasutada teiste liikmesriikide infrastruktuuri rahvusvaheliste kombineeritud kaubavedude korraldamiseks.

3. Rahvusvahelise kombineeritud kaubaveoga tegelevad raudtee-ettevõtjad ja rahvusvahelised rühmitused peavad sõlmima vajalikud haldus-, tehnilised ja finantskokkulepped nende raudteefrastruktuuri-ettevõtjatega, kelle infrastruktuuri nad kasutavad, et reguleerida lõigetes 1 ja 2 nimetatud rahvusvaheliste veoteenustega seotud liikluskorraldust ja ohutusküsimusi. Selliseid lepinguid reguleerivad tingimused ei või mitte kedagi diskrimineerida.

VI JAOTIS

Lõppsätted

Artikkel 11

1. Liikmesriigid võivad juhtida komisjoni tähelepanu kõikidele käesoleva direktiivi rakendamisega seotud küsimustele. Komisjon teeb asjakohased otsused pärast seda, kui ta on nendes küsimustes konsulteerinud lõikes 2 sätestatud komiteega.

2. Komisjoni abistab nõuandekomitee, kuhu kuuluvad liikmesriikide esindajad ja eesistujana komisjoni esindaja.

Komisjoni esindaja esitab komiteele võetavate meetmete eelnõu. Tähtaja jooksul, mille määrab eesistuja lähtuvalt küsimuse kiireloomulisusest, esitab komitee eelnõu kohta oma arvamuse, vajaduse korral hääletades.

Arvamus protokollitakse; lisaks sellele on liikmesriigil õigus taotleda oma seisukoha protokollimist.

Komisjon võtab komitee esitatud arvamust arvesse täiel määral. Komisjon informeerib komiteed, mil viisil komitee arvamust on arvestatud.

Artikkel 12

Käesoleva direktiivi sätteid ei piira nõukogu 17. septembri 1990. aasta direktiivi 90/531/EMÜ (vee-, energeetika-, transpordi- ja telekommunikatsioonisektoris tegutsevate tellijate hankemenetluste kohta) ⁽¹⁾ kohaldamist.

Artikkel 13

Otsus 75/327/EMÜ tunnistatakse kehtetuks alates 1. jaanuarist 1993.

Viiteid kehtetuks tunnistatud otsusele käsitletakse viidetena käesolevale direktiivile.

Artikkel 14

Komisjon esitab nõukogule enne 1. jaanuari 1995 käesoleva direktiivi rakendamise aruande, millele on vajaduse korral lisatud sobivad ettepanekud ühenduse meetme rakendamise jätkamise kohta raudteede arendamiseks eelkõige rahvusvaheliste kaubavedude suhtes.

Artikkel 15

Pärast komisjoniga konsulteerimist võtavad liikmesriigid käesoleva direktiivi järgimiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid vastu hiljemalt 1. jaanuaril 1993. Liikmesriigid teatavad sellest viivitamata komisjonile.

Kui liikmesriigid kõnealused normid vastu võtavad, viidatakse nendes käesolevale direktiivile või lisatakse neile selline viide ametliku avaldamise korral. Viitamise viisi näevad ette liikmesriigid.

Artikkel 16

Käesolev direktiiv on adresseeritud liikmesriikidele.

Brüssel, 29. juuli 1991

Nõukogu nimel
eesistuja

H. VAN DEN BROEK

⁽¹⁾ EÜT L 297, 29.10.1990, lk 1.